

Advances in clinical andrology. Onder redactie van C.L.R. Barratt en I.D. Crooke. 118 bl., fig., tabellen. MTP Press, Lancaster 1988 (voor Nederland: Kluwer, Dordrecht). Prijs: geb. f 94,-.

Dit boekje is zeer lezenswaardig voor een ieder die geïnteresseerd is in de vruchtbaarheid en voortplanting van de man. Vooral de hoofdstukken betreffende 'computer assisted management of the infertile male' en 'development of in vitro systems for the diagnosis of human sperm function' zijn belangwekkend. Uiteraard kunnen vele onderwerpen in zo'n klein bestek slechts summier worden behandeld. Toch bevat het boekje voor de zich oriënterende medicus practicus veel nuttig nieuws.

A. G. H. SMALS

Hardy's textbook of surgery. 2e druk. Onder redactie van J.D. Hardy. 1414 bl., fig., tabellen. Lippincott, Philadelphia 1988. Prijs; ingen. £ 25,-.

In dit leerboek komt de hele heelkunde, inclusief urologie, orthopedie, plastische en reconstructieve chirurgie, cardiopulmonale chirurgie, heelkunde bij kinderen, keel-, neus- en oorheelkunde en gynaecologie aan bod. De onderwerpen worden overzichtelijk en schematisch behandeld. Het boek is gemakkelijk leesbaar. Voor studenten is de leerstof vaak te uitgebreid; voor de assistent in opleiding tot chirurg is de tekst veelvuldig te mager. Aan de amputatie door het kniegewricht worden bijvoorbeeld zeven regels gewijd. Andere onderwerpen, waaronder zeer zeldzame aandoeningen zoals bijschildklierzysten, krijgen te veel aandacht. Het formaat van het boek is niet handig.

In 1986 beschreef Kootstra in dit tijdschrift onder het kopje 'Aanbevolen leerboeken: Heelkunde' een aantal leerboeken waarbij *Hardy's textbook of surgery* ontbrak (1986; 463-4). *Hardy's* boek is te vergelijken met *Current surgical diagnosis and treatment* van Way. Beide zijn goede naslagwerken en hun prijs ten volle waard.

H. H. M. DE BOER

A. Greenspan, *Orthopedic radiology.* A practical approach. 600 bl., fig., tabellen. Lippincott, Philadelphia/Gower, New York 1988. Prijs: geb. £ 95,-.

Dit is een bijzonder boek. Het bijzondere begint al bij de afmeting (26 × 31 cm), het zeer grote aantal foto's van bijzonder goede kwaliteit, verlicht en verluchtigd door pentekeningen in meer-kleurendruk. Vooral is dit boek bijzonder door zijn presentatie van de orthopedische radiodiagnostiek. De orthopedische chirurgie is één van de grote 'toeleveranciers' voor de radiodiagnostiek, wat in de V.S. tot subspecialisatie geleid heeft. De laatste jaren zien wij dan ook in toenemende mate handboeken over orthopedische radiodiagnostiek op de markt verschijnen.

Dit boek is ingedeeld in 6 hoofdafdelingen te beginnen met de rol van de orthopedische radioloog, gevolgd door een indeling op basis van ziektebeelden: trauma, artritiden, tumoren, infecties, metabole en endocriene ziekten en congenitale afwijkingen. Elk hoofdstuk is vervolgens onderverdeeld in beschrijvingen van afwijkingen per lichaamsdeel of per ziektegroep. Aan het einde van elk hoofdstuk wordt op een duidelijke manier de essenties van de voorafgaande bladzijden samengevat onder het hoofd 'Practical points to remember'.

Verder staan er in dit boek naast paginagrote beslisbomen ook nog kleine ideogrammen die duidelijk aangeven welke

keuze er niet alleen bij welke ziekte maar ook bij welke radiodiagnostische techniek gemaakt kan worden.

Greenspan is uitstekend erin geslaagd een overzicht te geven van de orthopedische radiologie waarin systematiek en schematiek voorop staan. De kennis die met dit boek in korte tijd kan worden opgedaan is enorm, maar de naslagfunctie is gering. Dit betekent dat dit boek vooral bedoeld is voor studenten en beginnende assistenten. De prijs vind ik voor deze doelgroep wel wat hoog. Gezien de opzet en de perfecte uitwerking is dit boek een must voor de bibliotheken van alle instituten die opleiden tot radiodiagnost, (orthopedisch) chirurgen reumatoloog.

J. A. M. LEMMENS

The context of medicines in developing countries. Studies in Pharmaceutical Anthropology. Onder redactie van S. van der Geest en S. Reynolds Whyte. 393 bl., fig., tabellen. Kluwer, Dordrecht 1988. Prijs: geb. f 160,-.

Op het gebied van het verhelderen van de denkbeelden van patiënten, van de manier waarop de moderne geneeskunde ervaren en begrepen wordt en van de wijze waarop medisch personeel actief is, heeft de medische antropologie een zinvolle bijdrage geleverd. Dat is mogelijk omdat een antropoloog zich anders dan iemand die in de gezondheidszorg zelf werkzaam is voor dergelijk onderzoek op de juiste kritische afstand bevindt. Wat betreft de rol van geneesmiddelen in de beleefwereld van patiënten en in de interactie tussen hulpverlener en hulpvrager is er helaas nog maar weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan en de behoefte aan kennis op dat gebied neemt toe naarmate geneesmiddelen een belangrijker rol gaan spelen. 'The context of medicines in developing countries' is een eerste poging gegevens over dit onderwerp (reeds verschenen artikelen, maar ook geheel nieuwe bijdragen) bijeen te brengen en het boek vormt een welkome bijdrage. Vooral de manier waarop moderne geneesmiddelen in ontwikkelingslanden gezien en gebruikt worden is vaak onthullend.

Voor een ieder die in de gezondheidszorg in een ontwikkelingsland gaat werken wordt deze literatuur aanbevolen, omdat men zich toch bewust moet zijn van de eigenschappen en gevolgen van toediening van de geneesmiddelen waarmee men gaat werken. Voor de farmaceutische industrie zou het verplichte literatuur moeten zijn omdat deze maar al te vaak nalaat zich van deze kant van het geneesmiddelengebruik op de hoogte te stellen.

I. WOLFFERS

Update 1988. Onder redactie van J.L. Vincent. (Update in intensive care and emergency medicine, vol. 5.) 809 bl., fig., tabellen. Springer-Verlag, Berlijn 1988. Prijs: ingen. DM. 148,-.

Dit boek biedt een schat aan informatie op het gebied van intensive care in de meest uitgebreide zin, deels door uitstekende 'state of the art'-reviews, deels door goede historische overzichten. In het boek wordt een goede combinatie van pathofysiologie en kliniek geboden. De informatie is zeer up to date. Een belangrijk gemis is het ontbreken van een trefwoordenregister, hetgeen de toegankelijkheid van het werk belemmert. De vele behandelde onderwerpen maken echter dat er voor een ieder belangwekkend gegevens te vinden zijn.

Het boek is aan te bevelen aan allen die werkzaam zijn op intensive care-gebied.

J. S. F. GIMBRÈRE